
„Szabálysértésipar”

A Magyar Helsinki Bizottság jelentése
a szabálysértési jogszabályokról és
alkalmazásukról

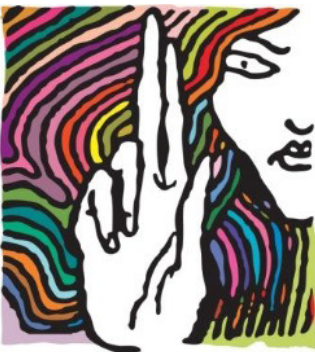

2016. április

Moldova Zsófia

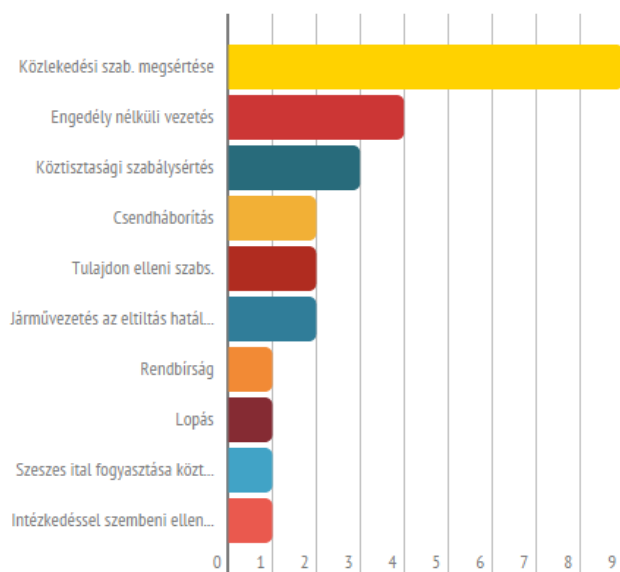
Magyar Helsinki Bizottság

A „szabálysértésipar”

A Magyar Helsinki Bizottság közel 20 éve monitorozza a hazai büntetés-végrehajtási intézeteket, elsősorban a fogvatartási körülményekkel foglalkozunk, az azzal kapcsolatos ügyekben nyújtunk jogi segítséget. A fogvatartottakkal folytatott beszélgetések során gyakran derül fény arra, ki, miért került be, és látunk olyat, akinek nem ott lenne a helye, semmiféle büntetési célt nem szolgál a börtönbe zárása. Különösen így van ez a szabálysértési elzárást töltőknél. Legfrissebb tapasztalatunk, hogy igen gyakran nincstelen, rossz egészségi (és gyakran mentális) állapotú, gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkező emberek kerülnek szabálysértési elzárásba, mert nem tudták kifizetni a rájuk – sokszor pont a szegénységükből adódó magatartás, például koldulás miatt – kiszabott bírságot. A szabálysértési elzárás az esetek jelentős részében teljesen értelmetlen, visszatartó ereje a nincs. Egy nap elzárást kell letölteni minden kiszabott és meg nem fizetett 5 000 forintnyi pénzbírságért, miközben egynapi fogva tartás az adófizetők hozzávetőlegesen 8 000 forintjába kerül. A szabálysértések, illetve a szabálysértési eljárások óriási száma jelentős terhet jelent a szabálysértési hatóságoknak, a bíróságnak, a kormányhivataloknak, a büntetés-végrehajtásnak – amikor évente 700 000 felett van a kiszabott szabálysértési szankciók száma, nem túlzás szabálysértési iparról beszélni.

Úgy véljük, hogy a szabálysértési törvényben szereplő tényállásoknak egy része gyakorlatilag nem más, mint a szegénység kriminalizálása. És azt is gondoljuk, hogy ezen és más esetekben a társadalom rosszállásának lehetnek kifejezőbb, hatékonyabb, és melleleg olcsóbb eszközei is. Mindezzel együtt nem gondoljuk azt, hogy egyes szabálysértések esetén (ilyen az elzárással is büntethető

szabálysértések többsége) ne lenne indokolt és arányos akár egy hosszabb elzárás kiszabása. A józan ész alapján azonban a szabályozás és a gyakorlat komoly felülvizsgálatra szorul.

A Magyar Helsinki Bizottság 2015 márciusában tett látogatást a Közép-Dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben,¹ akkor az ábrán látható cselekmények miatt töltötte szabálysértési elzárását 26 ember, többségük a kiszabott pénzbírságot nem tudta megfizetni. Volt olyan, aki egy rúd szalámit lopott 1 300 Ft értékben, volt, aki megszegte a kamionokra

¹ A Magyar Helsinki Bizottság jelentését lásd itt: http://helsinki.hu/wp-content/uploads/HHC_jelentes_baracska_elzaras_2015_vegleges.pdf.

vonatkozó súlykorlátozást, sokaknak a biciklijük nem volt megfelelően felszerelve, pl. hiányzott a prizma, és a 30 000 Ft-os pénzbírságot nem tudták befizetni. Egyikük azt mondta a megfigyelőknek: „Kifizettem volna, de nem veszem el a családtól.” Egy idős fogvatartott falopásért 40 000 Ft helyszíni bírságot kapott, és volt, akire közlekedési szabálysértések (nem volt bekötve, nem volt lámpa a biciklijén) miatt több eljárásban közel 400 000 Ft bírságot szabtak ki, amit 80 nap elzárásra változtattak át. Akadt olyan is, aki különböző közlekedési szabálysértésekért (pl. átment a piros lámpán) összesen 120 napot fog szabálysértési elzárásban tölteni. Hasonló cselekmények elkövetőivel találkoztunk más intézetekben is, így például 2015 júniusában az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben tettünk látogatást,² ott akkor 15-en töltötték szabálysértési elzárásukat közúti közlekedési szabálysértés miatt, 13-an koldulás, 7-en jogosítvány nélküli vezetés, 5-en köztisztasági szabályok megsértése és további 5-en tulajdon elleni szabálysértés miatt. Ezenkívül – többek között – volt még parkolóban étkezésért és kötelező tartozék hiányáért elzárt ember is. A „közúti közlekedési szabálysértés” gyalogosként és biciklivel elkövetett szabálysértéseket is takar, ahogy a kötelező tartozék hiánya a bicikli kötelező felszerelésének hiányával kapcsolatos, míg a köztisztasági szabálysértés miatt tipikusan hajléktalanokat bírságnak, ahogy értelemszerűen koldulásért is. Mindez alátámasztja azt az állítást, hogy a szabálysértési elzárást töltők jelentős része elképesztő szegénységben él.

A Magyar Helsinki Bizottság tapasztalatai szerint ez tipikusnak tekinthető, hasonló súlyú cselekményekért töltenek emberek napokat, heteket büntetés-végrehajtási intézetben.

A szövegben megjelenő illusztrációk valós, megtörtént esetek alapján készültek.

---

² A Magyar Helsinki Bizottság jelentését lásd itt: http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_jelentes_Allampuszta_2015.pdf.

Tartalom

1.	Adatok	5
2.	A szegénység kriminalizálása.....	6
2.1.	Szegényeket sújtó tényállások.....	6
1.1.	Szabálysértési pont.....	8
2.	Etnikai aránytalanságok.....	9
2.1.	„Nincs rajtuk kalap”	10
2.2.	A „rimóci ügy”.....	10
3.	Szexmunkások	11
5.	Gyerekek.....	13
6.	Szabálysértési elzárás.....	15
7.	Közérdekű munka.....	20
8.	Mediáció	24
9.	További eljárási kérdések	25
9.1.	Közigazgatási vagy szabálysértési bíróság?	25
9.2.	A rendőrség szerepével kapcsolatos további kérdések.....	26
9.3.	Garanciák hiánya a szabálysértési eljárásban	27
10.	A tájékoztatáshoz való jog érvényesülése.....	29
11.	A „szabálysértésipar” által okozott társadalmi terhek és károk	30

3 SZEM SZŐLŐ SZABÁLYSÉRTÉS?

96 éves hölgy egy (az eljárás során ezt vitatják, a bevásárlóközpont szerint 3) szem szőlőt elvett, pár szem leesett. Azt mondta, csak meg akarta kóstolni, és ki is fizette volna, de nem engedték neki. Eljárás indult, bírói szakig jutott.

127.000 FORINT EGY PIZZÁS CSIGA AZ ADÓFIZETŐKNEK?

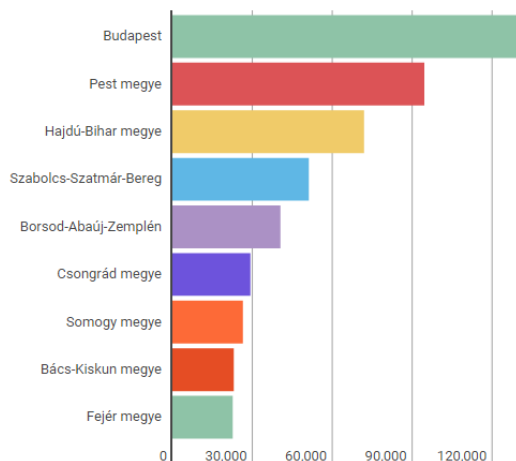

Egy amerikai állampolgár Budapesten beleharapott egy pizzás csigába, kifizette, de feljelentették. Rndőr vitte be, ügyét gyorsított eljárásban tárgyalták, de nem értette a kirendelt tolmácsot, az eljárás a rendes szabályok szerint folytatódott, új tolmáccsal. Az eljárásban végig védő képviselte. Az eljárás figyelemzetéssel zárult, addigra az elkövető nem volt Magyarországon.

Az eljárás költsége 127.000 Ft volt.

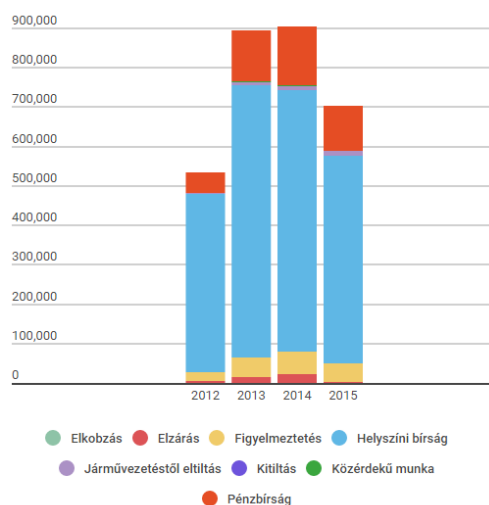
1. Adatok³

2015-ben 684 903 embert marasztaltak el szabálysértés elkövetés miatt. Ez a korábbi évekhez képest alacsonyabb, mégis óriási szám. (Csak összehasonlításképpen: 2015-ben 399 387 büntetőeljárás indult, 135 250 jutott el a vádemelésig.) Budapest, Pest és Hajdú-Bihar megye dobogósok ebből a szempontból.

2015-ben 703 990 szankciót szabtak ki szabálysértés elkövetése miatt (ez is jelentős csökkenés a korábbi két évhez képest, 2013-ban 894 546, 2014-ben 904 443 volt a jogerősen kiszabott szankciók száma).

Messze a leggyakrabban alkalmazott szankció a helyszíni bírság (527 630) és a pénzbírság (114 448).

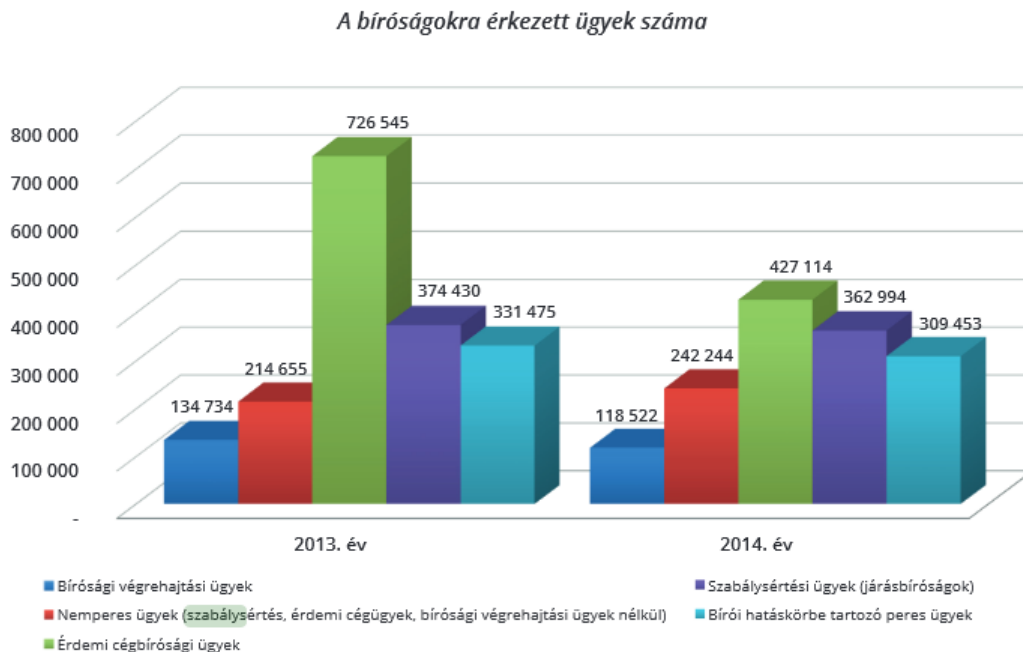
Ehhez képest ritkán alkalmazott szankció a kitiltás (2015-ben 9 esetben szabták ki), az elkobzás (382 eset), és a járművezetéstől eltiltás (10 652 alkalommal). 2015-ben 46 335 esetben döntött úgy a szabálysértési hatóság, hogy a figyelmeztetés elegendő lesz, ez az összes kiszabott szankciónak kevesebb, mint hét százaléka.

2014-hez képest pozitív változás, hogy tavaly jóval kevesebb szabálysértési elzárást szabtak ki (2014-ben 21 146-ot, 2015-ben 2 757-et), az elzárások összesített mértéke is értelemszerűen jelentősen csökkent (172 155 napról 26 075 napra), azzal együtt, hogy az átlagos elzárás hossza 8 napról 10 napra nőtt. A statisztikák

elemzésekor szembetűnő, hogy 2015-ben már nem szabtak ki elzárást az óvodai, illetve iskolai nevelés rendjét veszélyeztető szabálysértések miatt (2014-ben 47, 2013-ban 35 ilyen eset volt). A legtöbb elzárást a közlekedési szabályok ellen vétőkre szabták ki (kiemelt közlekedési szabálysértések: 171 alkalom és 1 692 nap, közlekedéssel kapcsolatos egyéb szabálysértések: 867 alkalom és 4 597 nap).

³ Az adatok forrása: Belügyminisztérium Jogszabály-előkészítő és Koordinációs Főosztály, Koordinációs és Statisztikai Osztály A STAT-VIR 2015.04.14-i állapota szerint adatok, a Belügyminisztérium Jogszabály-előkészítő és Koordinációs Főosztály elektronikus adatbázisa (<https://bsr.bm.hu/SitePages/DokumentumtarLista.aspx?libraryName=Szabalysertesek>), valamint az Országos Bírósági Hivatal 2014. évi beszámolója.

2013-ban 37 785 alkalommal, 2014-ben 31 779 alkalommal szabtak ki a bíróságok elzárást a pénzbírság, illetve a helyszíni bírság meg nem fizetése miatt, a járásbírók 374 430 (2013), illetve 362 994 (2014) esetben jártak el szabálysértési, nemperes ügyekben. 2014. január 1-jétől a pénzbírság, illetve a helyszíni bírság szabálysértési elzárásra való átváltoztatása nemperes ügynek számít, így értelemszerűen csökkent a szabálysértési perek száma és nőtt az egyszerűbb megítélésű szabálysértési nemperes ügyek száma: 214 655-ről 242 244-re.

2. A szegénység kriminalizálása

2.1. Szegényeket sújtó tényállások

Számos olyan magatartáshoz kapcsolnak komoly jogkövetkezményeket a jogszabályok, amelyek kifejezetten a legszegényebbeket sújtják: a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.), illetve az önkormányzati rendeletek a társadalomra valójában nem vagy csekély mértékben veszélyes, a jogalkotó szerint a társadalmat „irritáló” cselekményeket kriminalizálnak. Ilyenek például a következők:

- önkényes beköltözés,
- koldulás,
- életvitelszerű közterületen tartózkodás szabályainak megsértése,
- köztisztasági szabálysértés,
- tulajdon elleni szabálysértés egyes esetei (lomtalanítás, kukázás).

A fenti szabálysértéseket elkövetők jelentős része esetében nyilván csekély az esélye, hogy megfizetik a rájuk kirótt pénzbírságot, így tapasztalataink szerint ők azok, akiknek a pénzbírságát szinte biztosan átváltoztatják elzárásra, és napokra, hetekre, akár több mint egy évre büntetés-végrehajtási intézetbe kerülnek. Számos büntetés-végrehajtási intézetben tettünk monitorozó látogatást,⁴ amikor kifejezetten a szabálysértési elzárást töltőkkel beszéltünk, és a tapasztalataink szerint a szabálysértési elzárást töltők jelentős része rossz egészségi állapotú, nehéz sorsú, deprivált státuszú ember.

[A Város Mindenkié csoport](#), amely a hajléktalanság kriminalizálása ellen is küzd, kiemelten foglalkozik a jogszabályok hajléktalan embereket érintő rendelkezéseivel.⁵ 2013. október 15-ét követően (ekkortól lett ismét szabálysértés Magyarországon az „életvitelszerű közterületen tartózkodás”) havi rendszerességgel közzéteszik a közterületi hajléktalanság miatt indított szabálysértési eljárások számát, területi bontásban.⁶ A hajléktalanok ellen rengeteg eljárás indult, az adatokból kitűnik, hogy összesen legalább 502 szabálysértési eljárás indult hajléktalan emberek ellen csak azért, mert nincsen otthonuk. (Budapesten 2014-ben csak októberben és novemberben 215 ember ellen indult eljárás), ez a szám azonban jelentősen csökkent, 2016 januárjában három, februárjában egy alkalommal indult eljárás. (2013. október 15-ét követően az életvitelszerű közterületen tartózkodás szabálysértés Magyarországon, gyakorlatilag tiltott zónává vált a hajléktalan emberek számára Budapesten az egész belváros, a forgalmasabb köztetek.)

A büntetés-végrehajtási intézetekben tett látogatások során azt tapasztaltuk, hogy nagyon magas a hajléktalan szabálysértők aránya. Tapasztalataink szerint egyébként a hajléktalan emberek ellen sokszor köztisztasági szabálysértés vagy koldulás miatt indul eljárás.

Mindezek az információk megerősítik a Magyar Helsinki Bizottság azon, már többször kifejtett álláspontját, hogy a szabálysértések jogi szabályozása és a jogalkalmazói gyakorlat kapcsán komoly változásokra lenne szükség, a jelenlegi rendszer ugyanis aránytalanul sújtja a rossz társadalmi és anyagi helyzetben levőket, és aránytalan büntetéseket eredményez. Emellett a sokszor csak néhány napos szabálysértési elzárásoknak visszatartó ereje nincs, reszocializációs szempontból

---

⁴ A Magyar Helsinki Bizottság legutóbbi, szabálysértési elzárást is vizsgáló látogatásai, illetve a látogatásról készült jelentések elérhetősége:

Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (2015. június 8.) http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_jelentes_Allampuszta_2015.pdf

Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet (2015. május 11-12.) http://helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_jelentes_HBMBVI_final_2015.pdf

Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (Baracska) 2015. március 9. http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HHC_jelentes_baracska_elzaras_2015_vegleges.pdf

Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (Mélykút) 2014. június 18. http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HHC_jelentes_Palhalmi_2014_vegleges.pdf

⁵ Az [Utcajogász](#) program keretében A Város Mindenkié csoport tagjai önkéntes jogászok társaságában hetente egy alkalommal fogadják a panaszosokat. Tapasztalataink szerint előfordul, hogy ún. „néma koldulás” miatt is megindul a szabálysértési eljárás. Beszámolóik alapján mostanában leginkább azért fordulnak hozzájuk, mert a megemelkedett albérleti árakat nem tudják megfizetni, megszűnik a bérleti jogviszony.

⁶ Lásd:

http://avarosmindenkie.blog.hu/2016/02/01/életvitelszerű_közterületen_tartózkodás_miautt_indított_szabálysértési_eljárások_statisztika.

értelmetlenek, és mint lejjebb kifejtjük, végrehajtásuk jelentős plusz terheket ró a büntetés-végrehajtási intézetekre is.

1.1. Szabálysértési pont

A Budaörsi út mögött, a XI. kerület Harasztos út 2–8. szám alatt 2013. december 1. óta működik Budapest Főváros Kormányhivatala XI. Kerületi Hivatala Szabálysértési Pontja az ún. „szabálysértési pont”, – ide állítják elő a főváros területén az életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértő embereket, függetlenül attól, hogy van-e lakcímük. Itt korábban a jogszabályok alapján és a gyakorlatban a hajléktalan emberek több órán át tartó szabadságkorlátozására került sor anélkül, hogy ennek garanciális elemeit érvényesítették volna.

Az általános szabálysértési hatóság speciális illetékességi szabályairól szóló 31/2013. (XII. 2.) KIM rendelet értelmében az életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértése miatt rendőrök állították elő az eljárás alá vont személyt, akit az eljárás alatt őriztek, majd – az esetek szinte mindegyikében – szankcióval sújtottak, amely (további eljárási elemek esetén) szabadságelvonás is lehetett. A szabálysértési pont a Főváros Kormányhivatala álláspontja szerint nem tekinthető fogvatartást fogyanatosító intézménynek, az előállított hajléktalan emberek ugyanis – a Helsinki Bizottság munkatársainak nyújtott tájékoztatás értelmében – szabad döntésük alapján elhagyhatják az épületet akár a szabálysértési eljárás lefolytatása alatt, akár ezt (kb. 2-3 óra) követően. Amennyiben az eljárás alá vont személy az eljárás lezárását megelőzően elhagyná a szabálysértési pontot, rendbírsággal sújthatják. Ha az előállított személy el szeretné hagyni az épületet, kikísérik az utcára és távozhat. A kormányhivatal munkatársainak tájékoztatása szerint azonban még egyetlen esetben sem fordult elő, hogy a szabálysértési eljárás alá vont személy az eljárás lefolytatásának végét megelőzően elhagyta volna a helyiséget. A hivatal munkatársai a megfigyelőknek elmondták, hogy elsősorban a segítségnyújtást tekintik feladatuknak. A Magyar Helsinki Bizottság álláspontja a szabálysértési ponton tett látogatás alapján sem változott arról, hogy a szabálysértési pont valójában fogvatartási hely. Erre az életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértése miatt az általános szabálysértési hatóság által speciális illetékesség ok alapján folytatott szabálysértési eljárással összefüggő rendőri feladatok ellátásáról szóló 49/2013. (XII. 5.) ORFK utasítás szövegéből egyértelműen következtethetünk: „Az előállított őrzését az előállítás ideje alatt lefolytatott szabálysértési eljárás alatt rendkívüli őrral kell (!) biztosítani. Ezen tevékenységet az intézkedést fogyanatosító vagy – ha a szolgálati érdek indokolja – az erre a feladatra vezényelt rendőr hajtja végre.” Azt is fontos említenünk, hogy az előállított emberek gyakran alacsony jogtudatosságából és jogérvényesítési képességéből adódik, hogy feltehetően nincsenek tisztában azzal, hogy akár az eljárás lefolytatása alatt távozhatnak, erről tájékoztatást nem kapnak. A személyi szabadság korlátozását a gyakorlatban az előállított személyek – alappal – ekként élik meg, hiszen egy súlyos cselekmény elkövetőjének felelősségre vonásához hasonló az eljárás (azonnali elszállítás gépjárművel, rendőri kíséret). Az eljárás szabadságkorlátozásként történő megélésére abból is következtethetünk, hogy a gyakorlatban egyetlen eset sem fordult elő, amikor az előállított személy a határozat kihirdetését megelőzően távozni kívánt volna. Vagyis a rendőri intézkedés megkezdésétől számítva az előállítás során a szabálysértési eljárás lefolytatásáig megvalósul a személyi szabadság korlátozása. Az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogának elemzése alapján is

fogvatartásról beszélhetünk, hiszen a Bíróság álláspontja szerint a mozgásszabadság és a klasszikus fogvatartás közötti különbség csak fokozati kérdés.² „[M]inden olyan esetben, amikor a rendőr fizikai korlátozással, verbálisan vagy egyébként ráutaló magatartással azt közvetíti egy személy felé, hogy az illető nem távozhat szabadon, fogvatartásról beszélünk [...]”³ az Európai Emberi Jogi Egyezmény 5. cikke értelmében.

A Budapest Főváros Kormányhivatala XI. Kerületi Hivatala által működtetett intézményben 2015. kezdetétől áprilisig (a Magyar Helsinki Bizottság munkatársainak látogatásáig) egyetlen személyt sem állítottak elő a szabálysértési pontra. Ennek egyik oka lehet, hogy a rendőrségnek nincs kapacitása a feladat végrehajtására, a döntéshozók felismerték az intézkedés ésszerűtlenségét és hatástalanságát. Korábban, a szabálysértési pont működésének kezdetekor arra is volt példa, hogy egyszerre 4-6 embert állítottak elő a rendőrök, rendszerint az éjszaka közepén, jellemzően a téli krízisidőszak előtt – a munkatársak elmondása szerint – „megelőző jelleggel”. Ugyanakkor a hivatalnak saját forrásból kell kigazdálkodni az intézmény működtetésének évi közel 26 millió körüli költségét, amelynek egyharmadát az üzemeltetésre költik, kétharmadát pedig a négy állandó munkatársra.

Budapest Főváros Kormányhivatala tehát napi 24 órában, a hét minden napján működtet egy intézményt, amely fél éve semmilyen (speciális) feladatot nem lát el, ennek ellenére a kormányhivatal kénytelen fedezni a milliós havi kiadásokat.

Problémák/javaslatok

- Szükséges a hajléktalanság dekriminalizálása, a hajléktalan emberek problémáját nem rendészeti, illetve kriminálpolitikai eszközökön keresztül tartjuk megoldhatónak.
- Egyes, kifejezetten a szegényeket sújtó tényállások esetében - amelyek kisebb fokban sem sértik vagy veszélyeztetik az Alaptörvény szerinti állami, társadalmi vagy gazdasági rendet, a természetes és jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek személyét vagy jogait – az elzárásra átváltoztatás lehetőségét meg kell szüntetni (ha nincs végrehajtható vagyona és nem dolgozza le, akkor büntetlenül marad a szabálysértés). Ilyennek tekintjük mindenekelőtt az életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértését.

2. Etnikai aránytalanságok

Civilszervezetek szerint nem ritka, hogy roma közösségeket is aránytalan mértékben sújtanak szabálysértési szankciók. Rendszeresen elhangzik, hogy a hatóságok nem tudják, ki tekinthető romának, illetve nem romának, hiszen a szigorú adatvédelmi szabályok miatt azt nem is tarthatják nyilván. Hangsúlyozzuk, hogy míg az emberek etnikai hovatartozása valóban jogszerűen nem tartható nyilván, a probléma, vagyis az, hogy tapasztalhatóak etnikai aránytalanságok a szabálysértési eljárás, illetve bírságolás során, valós.

2.1. „Nincs rajtuk kalap”

A [Roma Sajtóközpont](#) (RSK) roma 2015-ben civil aktivisták segítségével vizsgálta a szabálysértési bírságolás gyakorlatát. Több mint 50 településről közel száznegyven esetről kaptak információt, de a helyszíni látogatásaik alapján állítják, hogy mindez csak a Jéghegy csúcsa: Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön gyakorlatilag bármelyik, romák által sűrűn lakott településen nehezebb olyan felnőtt romát találni, akinek nem volt még valamilyen bírsága, mint akinek volt. Voltak jogszerű szabálysértési ügyek, de az esetek túlnyomó többségében vagy a büntetés mértéke eltűzött, vagy annak indokoltsága is erősen megkérdőjelezhető.

Néhány eset az RSK-hoz beérkezett, romákat érintő esetek közül:

- „2014. április 4-én a Jókai utca irányából a Kossuth utca irányába haladt kerékpárján. Kanyarodáskor nem jelezte haladási irányát karjelzéssel, valamint figyelmen kívül hagyta az útkereszteződésben található „Állj! Elsőbbségadás kötelező” táblát, kikanyarodás előtt nem állt meg. A büntetés összege: 35 000 Ft. Az intézkedéssel nem ért egyet, mivel nem ült fel a kerékpárra, hanem toltta azt.”

- „Az utcán énekelt, ezért a rendőrök megbüntették 15 000 Ft-ra.” (A megbírságolt személy 28 éves, gyámság alatt áll, értelmi fogyatékos.)

- „Május elején ült a ház udvarán, a rendőrök megálltak a kapuban, kihívták, hogy igazoltassák, a személyi igazolványa meg van repedve, ezért megbírságolták: 10 000 Ft. Május 28-án a ház előtt állt, épp arra mentek a rendőrök, igazoltatták, és ugyanezen probléma miatt megint megbírságolták: újabb 10 000 Ft.”

2.2. A „rimóci ügy”

2012-ben a Magyar Helsinki Bizottság és a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság egyezségével zárult az Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárása, amely azt vizsgálta, hogy a rendőrség eleget tesz-e az egyenlő bánásmód törvényi követelményének Rimócon.

A Magyar Helsinki Bizottság a helyi jegyző jelzésére indult eljárásban vizsgálta a biciklik felszerelésének hiányosságai miatt a rimóci lakosokkal szemben 2011. január és szeptember között kiszabott helyszíni bírságokat. A szabálysértők neve és lakóhelye alapján kiderült, hogy a 36 megbírságolt rimóci lakos közül 35 valószínűsíthetően roma. Ez több mint 97%-os arány, holott

szociológiai becslések szerint a lakosság legfeljebb 25-30%-a cigány származású, azaz a bírsággal sújtott romák aránya négyszer nagyobb volt, mint a lakosságbeli számarányuk.⁷

Az aránytalanság oka nem az, hogy csak a cigány emberek járnak csengő vagy lámpa nélküli biciklivel, a Magyar Helsinki Bizottság helyszíni látogatásának tapasztalatai alapján ugyanis úgy tűnt, hogy a környékbeli lakosok általában hiányos felszerelésű kerékpárral közlekednek. Az ott jártunkkor látott rimóci biciklik 81%-áról hiányzott a csengő és/vagy a lámpa, és a Nógrád megyében fényképes apróhirdetéssel eladásra kínált biciklik 87%-a sem felelt meg a közlekedési előírásoknak.

A felszerelés hiánya miatt megállapított bírságok összegét is megvizsgáltuk. A legmagasabb bírságösszeget, 20 000 forintot három alkalommal szabták ki: kétszer csengőhiány miatt, egy alkalommal pedig azért, mert az eljárás alá vont személy elengedett kormányval biciklizett.

Az eljárásban a Magyar Helsinki Bizottság és a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság egyezséget kötött. Ebben a rendőrség vállalta, hogy felhívják az állomány figyelmét az egyenlő bánásmód követelményének betartására, és a megyében szolgálatot teljesítő húsz rendőr részt vesz az Egyenlő Bánásmód Hatóság érzékenyítő tréningjén. Az egyezmény alapján továbbá a rendőrség két évig adatokat szolgáltatott a térségben kerékpáros szabálysértések miatt kiszabott bírságokról, hogy az Egyenlő Bánásmód Hatóság megbizonyosodhasson arról, hogy a szabályokat a rendőrség mindenkivel szemben egyformán érvényesíti. A rendőrség emellett csengőt, lámpát és láthatósági mellényt biztosított a hiányos felszereltségű biciklikkel közlekedőknek.

A Magyar Helsinki Bizottság és a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság között létrejött egyezség preambuluma értelmében „az önmagukban jogszerű és szakszerű egyedi rendőri intézkedések összehadódó hatása etnikai aránytalanságok előidézéséhez vezethetett, ami ugyanakkor az egyedi rendőri intézkedések vizsgálata alapján a főkapitányság részéről – a helyszíni bírsággal sújtott személyek nemzetiségi hovatartozására vonatkozó adatok kezeléséhez szükséges törvényi felhatalmazás, és az erre vonatkozó adatok ismeretének hiányában – nem volt feltárható és ez által észlelhető”.

Problémák/javaslatok

- Szükséges a rendőrség képzése, érzékenyítése, a rendőri munkának az egyenlő bánásmód követelményének megtartására is kiterjedő, rendszerszintű minőségellenőrzése.

3. Szexmunkások

A [Szexmunkások Érdekvédelmi Egyesülete](#) (SZEXE) többször felhívta a figyelmet⁸ arra, hogy a szexmunkára való felajánkozás ellentmondásos jogi szabályozása, illetve a betarthatatlan

⁷ Lásd még: http://helsinki.hu/wp-content/uploads/EBH_eljaras_adatok.pdf.

feltételrendszer (pl. nincsenek kijelölve türelmi zónák) rekordmértékű szankciókat eredményeztek az utóbbi években. A SZEXE ügyvédjének elmondása szerint a védett övezetben felajánlott szexuális szolgáltatás hiánya miatt bírságot adják a szexmunkásokat leginkább, de előfordul az is, hogy a kötelező egészségügyi kiskönyv hiányzik. 2012-ben az egy emberre kiszabott legmagasabb pénzbírságok több megyében is átlépték a 10 millió forintot. Jelentős probléma – és ez nehezíti az érdemi védekezést, illetve annak bizonyítását, hogy a szolgáltatás felajánlása védett övezeten kívül történt - hogy nem nyilvános, melyek a védett övezetek, hol minősül szabálysértésnek a prostitúció. A SZEXE korábban adott be adatkérést ezzel kapcsolatban, eredménytelenül. Abszurdnak gondoljuk, hogy a védett övezetek határai nem nyilvánosak, illetve nem elérhetőek mindenki számára, így a jogkövető magatartás nem várható el.

2014-ben Mélykúton, a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben jártak a Magyar Helsinki Bizottság megfigyelői, ahova az elzárást töltő nők jelentős része tiltott prostitúció miatt került. Nem minden esetben tiltott prostitúció miatt marasztalták el őket, előfordul, hogy köztisztasági szabálysértés (pl. csikk vagy zsebkendő eldobása) vagy közúti szabálysértés (pl. láthatósági mellény nem viselése, úttestre kilépés) miatt szabtak ki pénzbírságot rájuk, akár egy nap többet is. Hangsúlyozzuk, hogy álláspontunk szerint a tiltott prostitúció miatt kiszabott pénzbírság, illetve szabálysértési elzárás semmilyen legitim büntetőpolitikai célt nem szolgál, e cselekményeknek társadalomra való veszélyessége, a szankciónak pedig visszatartó ereje nincs, leginkább pedig magának a szabálysértés elkövetőjének okoz kárt. Egy példa Mélykútról: egy beteg nőnek pénzre volt szüksége, hogy kórházba utazzon, ezért kiállt az út szélére. Onnan azonban nem kórházba ment, hanem börtönbe, mert a rendőrök „lekapcsolták”. Nem ritka egyébként, hogy egy évnél is többet kell bent töltenie valakinek pusztán azért, mert nem tudta kifizetni a tiltott prostitúció szabálysértés miatt kiszabott pénzbírságot.

A legtöbb fogvatartott nőnek, akivel beszélgettünk, van kiskorú gyereke, többen egyedül nevelik. A szabálysértési törvény értelmében nincs helye szabálysértési elzárásnak, ha az eljárás alá vont tizennegyedik életévét be nem töltött gyermekét egyedül nevelő szülő vagy gyám. Erre nagyon kevesen hivatkoznak, hiszen – álláspontunk szerint is alappal – félnek attól, hogy elveszik tőlük gyermeküket, hiszen napokra, hónapokra, akár egy évnél is hosszabb időre bevonulnak a büntetés-végrehajtási intézetbe. Ezekben az esetekben általában a nagyszülő vagy egy másik rokon lesz a gyermek gyámja a gyakorlatban.

javaslatok

- Szükséges a türelmi zónák kijelölése, a prostitúció dekriminalizálása,
- a védett övezetek pontos határainak nyilvánosságra hozatala.

⁸ Az új szabálysértési törvény hatásai a szexmunkásokra - Az önkormányzatok mulasztásos törvénytörvényt és a megváltozott szabálysértési törvény következményei. Szexmunkások Érdekvédelmi Egyesülete 2014.

5. Gyerekek

A szabálysértési elzárás intézménye a felnőttek esetében is sok tekintetben problematikus, de a fiatalkorúak szabálysértési elzárása több szempontból is különösen aggályos. Alapvetően nemcsak helytelennek, és rendkívül károsnak tartjuk ezt az intézményt, de olyannak is, ami egyértelműen a hazánkra kötelező nemzetközi normákba ütközik. Így ellentétes a szabályozás a Magyarországon az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményrel (a továbbiakban: Gyermekek jogi Egyezmény), emellett az ENSZ Közgyűlésének több határozatával és a Gyermekek jogi Bizottság vonatkozó átfogó kommentárjával.⁹ A Magyar Helsinki Bizottság álláspontja szerint azon, hogy a szankciórendszer nem felel meg a vonatkozó nemzetközi előírásokban lefektetett alapelveknek, érdemben a szabálysértési törvény legutóbbi, 2016. január 1-jétől hatályos változása sem segít. (A módosítás eredményeképp a jelenleg hatályos szöveg szerint a fiatalkorúak szabálysértési elzárás büntetése próbaidőre felfüggeszthető.) Álláspontunkat osztja számos szervezet, így például az Országos Bírósági Hivatal ezzel kapcsolatos előterjesztésében¹⁰ úgy fogalmazott, hogy a „fiatalkorúakkal szemben folytatott szabálysértés esetén a szankciórendszer nem kellően differenciált” éppen ezért javasolja a „büntetések háttérbe szorítása mellett a fiatalkorúak védelmét célzó intézkedések” előtérbe helyezését.

Az alapvető jogok biztosa 2012 áprilisában az Alkotmánybírósághoz fordult, és indítványában kérte a fiatalkorúak szabálysértési őrizetbe vételét és elzárását lehetővé tevő előírások megsemmisítését, mert álláspontja szerint a szabályozás következtében sérül a fiatalkorúak szabadsághoz és személyi biztonsághoz való joga, valamint a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga. Az Alkotmánybíróság elutasította az indítványt,¹¹ megállapította, hogy „a fiatalkorúak törvényekkel szembeni tisztelete súlyosan romlott, ami a normakövető felnőtté válás evidens társadalmi célját veszélyezteti”. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy „a tulajdon és a közbiztonság védelmének, illetőleg a fiatalok deviáns életvitel felé vezető útról történő elterelésének célja bizonyos esetekben más módon nem, csakis a szigorú joghátrány kilátásba helyezésével és alkalmazásával érhető el.”

A Magyar Helsinki Bizottság álláspontja az alkotmánybírósági érveléssel szemben az, hogy a jogalkotó a fiatalkorúak szabálysértési elzárását lehetővé téve nem veszi figyelembe a fiatalkorúak speciális igényeit. Túl azon, hogy a hatályos szabályozás a fenti kifejtettek értelmében nemzetközi szerződésbe ütközik, számos elvi és gyakorlati problémát okoz. Olyan aránytalan jogkorlátozásokhoz vezethet ugyanis, amelyeknek súlyos következményei lehetnek a még kiforratlan személyiséggel rendelkező, minden impulzusra érzékeny fiatalkorúakra, és jelentős terhet rónak a szabálysértési elzárás

---

⁹ A gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vétele a Gyermekek jogi Egyezmény egyik általános alapelve, annak tartalma az egyes cikkekben jelenik meg részletesen. A fiatalkorúak elzárása több szempontból sem felel meg ezen alapelv az egyes cikkek kapcsán kifejtett tartalmának. Itt csak azt emelnénk ki, hogy az egyezmény 37. cikk c) pontja kimondja, hogy „a szabadságától megfosztott gyermekkel emberségesen és az emberi méltóságnak kijáró tisztelettel, életkorának megfelelő szükségleteinek figyelembevételével bánjanak”.

¹⁰ Az Országos Bírósági Hivatal előterjesztése a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és a kapcsolódó törvények módosításáról a szabálysértési törvény módosításával kapcsolatban (30.148-33/2012

OBH), http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/obh/a_szerv_dontesei/szabalysertesi_javaslat_30148-33-2012.pdf

¹¹ 3142/2013. (VII. 16.) AB határozat

végrehajtásáért felelős szervre. A szabálysértési elzárás (illetve a pénzbírság, helyszíni bírság, illetve a közérdekű munka helyébe lépő elzárás) hatálya alatt állók szabadságelvonásának végrehajtása a büntetés-végrehajtás feladata, és a fiatalkorúak szabálysértési elzárását is büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani. Az elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító intézetek kijelöléséről szóló 173/2013. (V. 30.) Korm. rendelet meghatározza az elzárás végrehajtását foganatosító intézeteket. A kormányrendelet értelmében három intézet áll rendelkezésre a fiatalkorú elkövetők elhelyezésére azzal, hogy bizonyos esetekben (ha az előzetes fogvatartás és a házi őrizet beszámítását követően az elzárásból kevesebb, mint tizenöt nap van hátra, illetve ha a szabálysértési elzárást megelőző szabálysértési őrizet beszámítását követően a szabálysértési elzárásból kevesebb, mint tizenöt nap van hátra) a fiatalkorú elkövető a lakóhelye szerint illetékes, jogszabályban meghatározott 18 intézet valamelyikében is elhelyezhető. A szabálysértési elzárás büntetés-végrehajtási intézetben történő végrehajtása álláspontunk szerint az elkülönítési előírások és egyéb jogszabályi garanciák ellenére aggályos (erről lásd még a 6. pontot).

A fiatalot csak akkor lehet szabadítani, ha törvényes képviselője átveszi. Sokszor azonban utóbbiak nem jelentkeznek, és az állomány tagjainak erőfeszítése a felkutatásukra is hiábavaló, így elzárás után a fiatalokat gyakran a gyermekvédelmi szakszolgálatnak adják át. További probléma, hogy az intézetek rendelkezésére álló feltételek és az elzárások viszonylag rövid időtartama miatt a fiatalkorú elzárást töltőket nincs lehetőség bevonnai az általános iskolai oktatásba. Ennek az is oka, hogy a bizonyítvány beszerzése (illetve annak kiderítése, hogy hányadik osztályba jár a fiatalkorú) sem megoldható minden esetben a rendelkezésre álló sokszor igen rövid idő alatt. Akad, aki az iskolai hiányzást szülői vagy egyéb igazolással igyekszik igazolni, hogy ne derüljön ki, a gyerek börtönben volt.

Bár egyszerre jelentős számú fiatalkorú nem tölt szabálysértési elzárást büntetés-végrehajtási intézetben (2-5 a napi átlagos szám), azt fontos hangsúlyozni, hogy az intézetek túlszűfoltak, a fizikai körülmények általában rosszak. Egy fiatalkorú fogvatartott mindeközben szinte folyamatos törődést igényelne, ami tekintettel arra, hogy egyszerre összesen egy nevelő foglalkozik a szabálysértési elzárást töltőkkel, sokszor csak jelentős áldozatok árán kivitelezhető. Csak egy példa: három fiatalkorú (az egyikük 15 éves volt a cselekmény idején) összesen 1 800 forint értékű árut próbált meg eltulajdonítani egy bevásárlóközpontból, és míg ketten figyelmeztetéssel „megúszták”, egyikük, aki az eset előtt több mint egy évvel barátnője bérletével utazott, rosszabbul járt. A bíróság ugyanis úgy ítélte meg, csak a szabálysértési elzárás fejezi ki kellőképpen a társadalom rosszallását, semmilyen más büntetés, illetve intézkedés nem megfelelő szankció az esetében. A gyerek, aki így az iskolából egy hétig hiányzott, nyilván nem volt felkészülve arra, mi várja a börtönben, az intézet munkatársai így különös figyelmet fordítottak rá, igyekeztek a lehetőségekhez képest enyhíteni a lány félelmét, szorongásait. Az egyik büntetés-végrehajtási intézet beszámolója szerint az utóbbi két évben szabálysértési elzárást töltő fiatalkorúak között például volt olyan fiatalkorú fiatal, aki édesapjával ment el fát vágni, ezért pénzbírságot szabtak ki rá, amit nem tudott befizetni, így a pénzbírságot elzárásra változtatták át. Hasonlóképpen járt és büntetés-végrehajtási intézetben kötött ki egy fiatal, aki biciklizett és nem viselt láthatósági mellényt. Gyakori, hogy tiltott prostitúció miatt szabnak ki pénzbírságot fiatalkorúakra, amelyet aztán ők nem tudnak befizetni, így azt elzárásra változtatják át azt is.

Az Országos Bírósági Hivatal előterjesztése a szabálysértési törvény módosításáról is hangsúlyozta a fiatalkorúak védelmét, jogszabály-módosításra tett javaslatot (korlátozott eredménnyel). Az előterjesztés szerint „indokolt lenne akár az is, ha a fiatalkorúak esetében a törvény kizárná a szabálysértési elzárás büntetés kiszabásának, a pénzbírság és a közérdekű munka szabálysértési elzárásra való átváltoztatásának lehetőségét, egyben kimondaná, hogy a fiatalkorúak által meg nem fizetett pénzbírságot adók módjára kell behajtani”.

Az OBH a javaslatában azt is kiemelte, hogy a szankciórendszer nem kellően differenciált, szükséges lenne a büntetések háttérbe szorítása mellett a fiatalkorúak védelmét célzó intézkedések előtérbe helyezése. Kapcsolódó probléma, hogy a szabálysértési törvény csak a 16–18 év közötti fiatalkorúakkal szemben teszi lehetővé a közérdekű munka kiszabását, illetve a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkára átváltoztatását. Következésképpen 14–16 év közötti fiatalkorúval szemben kiszabható elzárás, de közérdekű munka nem, valamint a meg nem fizetett pénzbírságot át lehet változtatni elzárásra, de közérdekű munkára nem.

Gyermekvédelmi szakemberek véleménye szerint a megelőző pártfogás intézménye megoldást kínálhat bizonyos problémákra e téren. Ha elzárással sújtható szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt eljárás indul egy gyermekkel szemben, akkor pártfogót rendelnek ki mellé. A pártfogónak hasonló feladatai vannak, mint a felnőttek esetén, de az intézkedés elsődleges célja – hiszen gyermekvédelmi intézkedésről van szó – az együttműködés, nem pedig a kontroll gyakorlása. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében a pártfogó különböző magatartási szabályok előírását javasolhatja a fiatal számára, például azzal kapcsolatban, hogy kivel találkozhat, vagy, hogy mivel töltheti a szabadidejét, vagy vegyen részt valamilyen csoportos foglalkozáson.

Problémák/Javaslatok

- Bár a fiatalkorúakkal szembeni elzárás kiszabásának feltételei szigorodtak, de önmagában a kiszabás lehetősége súlyosan sérti a fiatalkorúak jogait és érdekeit. Nemzetközi kötelezettségünk (is), hogy jogszabályi lehetőség se legyen a fiatalkorúak szabálysértési elzárására.
- A büntető igazságszolgáltatás és az igazságügyi kormányzat közös feladata és felelőssége, hogy a fiatalkorúak szabálysértési szankciórendszere feleljen meg a nemzetközi egyezményekben foglalt szándékoknak. Javasolt a szabálysértési szankciórendszer újragondolása, a szabadságelvonással nem járó szankciók (pl. közérdekű, illetve közösségi munka) alkalmazása a pénzbírság és az elzárás kiszabása helyett.

6. Szabálysértési elzárás

A hazai büntetés-végrehajtási intézetek köztudomásúlag túlszűfoltak, ráadásul több büntetés-végrehajtási intézetben a zsúfoltságot jelentősen növeli, hogy a szabálysértési elzárást ott kell végrehajtani, hiszen biztosítani kell a megfelelő számú zárkát még abban az esetben is, ha nincs éppen a férőhelyeknek megfelelő számú elzárásra ítélt fogvatartott az intézetben. 2012 óta nagyjából állandó, 500 fő körüli az

elzárást töltők létszáma. Szinte minden intézetben vannak elzárást töltő fogvatartottak, az amúgy is zsúfoltabb megyei intézeteket érinti jobban a probléma. Borsod-Abaúj-Zemplén megye a leginkább érintett, de sokan töltenek elzárást a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Hajdú-Bihar megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. A befogadás a megyei házakban zajlik, a legtöbb esetben innen átszállítják a fogvatartottakat Pálhalmára, Szombathelyre, illetve Állampusztára. Egyszerűbb és költséghatékonyabb lenne, ha a 30 napnál rövidebb tartamú szabálysértési elzárást a megyei intézetekben tölthetnék le az elkövetők.

A szabálysértési elzárás végrehajtási körülményei és a büntetés-végrehajtás enyhébb rezsimjei között különbség érdemben nem érzékelhető, sőt, néhány szempontból rosszabb szabálysértési elzárást tölteni, mint bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztést. Például a szankció jellegéből adódóan (rövidebb tartamú, legalábbis elvileg) nem, vagy nehezen megoldható a programokon, munkáltatásban, oktatásban való részvétel. Ezt jogvédőként védhetetlennek tartjuk, azzal együtt, hogy indokát értjük: mivel a büntetés-végrehajtási intézet és az elzárás végrehajtását szolgáló objektumok nincsenek elkülönítve, egy halmazként kell tekinteni a két csoportra a korlátozások kapcsán, ráadásul az intézet telítettsége rányomja a bélyeget a szabálysértési elzárás végrehajtási körülményeire is.

A szabálysértési elzárást töltő fogvatartottak egészségi állapota rendszerint rossz, előfordul tbc és más, súlyos, azonnali kezelést igénylő betegség. A Magyar Helsinki Bizottság börtönmegfigyelő programjának munkatársai beszéltek például olyan fogvatartottal, akinek a hajléktalanként az utcán töltött évek alatt elfagyott lába, többszörösen áttétes rákbeteggel, és súlyos pszichiátriai problémákkal küzdő, szabálysértési elzárást töltő emberrel is – utóbbi a fogvatartott társai mindennapjait is megnehezítette. A büntetés-végrehajtási intézetek a jogszabályi előírásoknak megfelelően, az ön- vagy közveszélyes, pszichiátriai problémával küzdőket egyszemélyes zárkában helyezik el, illetve ha ez sem jelent megoldást, átszállítják az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe. Azt gondoljuk, hogy ezekkel a fogvatartottakkal nem a büntetés-végrehajtásnak lenne feladata foglalkozni, hanem a hazai pszichiátriai ellátórendszernek. Értelmetlen és szükségtelen a túlszűfolt intézetekben elhelyezni a mentálisan labilis szabálysértőket, ezzel aránytalan terhet róva a büntetés-végrehajtásra.

Elzárásos zárka – Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Ezzel részben összefüggő probléma a fogyatékosokkal élők elzárása. A szabálysértési törvény szerint nincs helye szabálysértési elzárásnak,

ha az eljárás alá vont személy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) szerinti fogyatékos személy. A Fot. értelmében fogyatékos az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja, vagyis a fogyatékoság definícióját a nemzetközi egyezményekkel összhangban tágan értelmezi. A büntetés-végrehajtási intézeti látogatások során szerzett tapasztalataink alapján valószínűsíthető, hogy a fogvatartott személyek egy része ebbe a kategóriába tartozik, velük szemben nem lehetett volna elrendelni szabálysértési elzárást (hozzátesszük, hogy távollétükben meghozott döntés esetében nem is derülhetett ki a fogyatékoságuk), illetve meg kellett volna tagadni a befogadásukat. Úgy gondoljuk, nincs olyan mechanizmus a rendszerben, amely alkalmas lenne a fogyatékosággal élő emberek kiszűrésére. A problémát árnyalja, hogy amennyiben például egy pénzbírság meg nem fizetése miatt kiszabott elzárás nem hajtható végre, a bírság adók módjára behajtható, és tapasztalataink szerint van olyan, akár fogyatékosággal élő szabálysértő, aki szívesebben „leüli” a büntetést, mint hogy befizesse.

Számos gyakorlati probléma is felmerül a szabálysértési elzárás végrehajtásával kapcsolatban. Korábban az jelentett gondot, hogy ha a rendőr hétvégén „fogta meg” az elzárásra be nem vonulókat, a büntetés-végrehajtásnak az elkövetőket még aznap be kellett fogadnia. A büntetés-végrehajtásnál ügyeleti készenléti szolgálat nincs, a befogadási eljárást mindazonáltal ezekben az esetekben hivatali időn kívül is le kellett folytatni. A biztonsági tiszt köteles volt megvizsgálni a kiszabott elzárás tartamát a befogadás során, mely, ha munkaszüneti napra esett, úgy be kellett rendelni a befogadási, valamint a szabadítási eljárás végrehajtásában érintett hivatásos állományú tagot, munkavállalót is. (Egy befogadás hozzávetőlegesen három órát vesz igénybe, jelentős terhet róva az intézetekre.)¹² Ilyen körülmények között nagy a túltöltés, a jogellenes fogvatartás veszélye. Az is gondot jelent, hogy míg a rendőrség órákban számolja a szabadságkorlátozást, addig a büntetés-végrehajtás „időszámítása” naptári nap alapú. Ez a szabálysértési őrizet beszámításakor okozhat problémát.

Közép-Dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet – elzárásos körlet

¹² A helyzet a közelmúltban változott, a rendőrségnek jelentenek óriási terhet az új szabályok. Lásd még 9.2.

Nehézséget okoz, hogy az elővezető hatóság abban a ruházatban hozza be az elzárásost, melyben elfogták. Több alkalommal előfordult, hogy az elzárást töltő ruházata hiányos (pl. papucs, rövidnadrág), vagy nem az évszaknak megfelelő volt (mert pl. a lakásáról hozták be), vagy akár nem volt rajta cipő. Ez gazdasági szempontból (ruházati rabsegély), valamint a fogvatartottak szempontjából (nincs a házirend szerinti elvárt öltözet) is gondot jelent, bár a büntetés-végrehajtási intézetek tisztasági csomagot és tiszta ruhát (többnyire egyházi és egyéb adományokból) biztosítanak.

Az elzárást töltők elhelyezése azért is probléma, mert ügyelni kell az elkülönítési szabályok betartására. Külön kell elhelyezni a nőket és a férfiakat, a dohányzókat és a nem dohányzókat, figyelembe kell venni az esetleges fertőzésveszélyt.

A kapcsolattartói nyilatkozatokat a fogvatartott saját költségén postázza az érintetteknek, és a kitöltött nyilatkozat visszaérkezése után rögzítik kapcsolattartóként a hozzátartozót. Ez a procedúra sokszor hosszabb, mint a bent töltött idő, így kapcsolattartásra sok esetben nem kerül sor az elzárást töltők esetében. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy a tipikusan rossz szociális helyzetű szabálysértők nem tudnak élni a jogszabályi rendelkezések által számukra biztosított olyan enyhébb szabályokkal, mint pl. hogy havonta legalább kétszer fogadhatnak látogatót, hetente háromszor tíz percet telefonálhatnak. A kapcsolattartás esetükben nem jellemző, mobiltelefont sem igényelnek.¹³

Fontos és megoldandó probléma, hogy sok elzárást töltőnek fogalma sincs, meddig kell ott maradnia. Gyakran a fogva tartás során érkezik meg az újabb pénzbírságról, illetve annak átváltoztatásáról szóló határozat, egyik a másik után, így adódnak össze a rövidebb tartamú elzárások és kell végül akár egy évnél hosszabb időt is börtönben töltenie egy szabálysértőnek.

A szabálysértési elzárás eleve a hazai szankciórendszer legabszurdabb eleme, az egynapos elzárás létjogosultsága viszont józan ésszel egyáltalán nem felérhető. Az egynapos elzárást töltők befogadásával, illetve szabadításával kapcsolatos adminisztrációs kötelezettségek ugyanazok, mint bármely más fogvatartott esetében, jelentősen megnövelve az intézetek adminisztrációs terheit, hiszen pl. az 1-2 napos szabálysértési elzárást töltők esetében a befogadási eljárást követően a fogvatartottat már egyből a szabadításra is fel kell készíteni – miközben az intézetnek meg kell oldani az összes érkező fogvatartott befogadását, gyakran mindössze egy nyilvántartási segédelőadóval. Ezekben az esetekben általában csak egyszerűsített, ún. „biztonsági befogadási eljárást” tudnak lefolytatni. A „jövős-menős”, egynapos elzárást töltő fogvatartottak elzárása a gyakorlatban a következőképpen néz ki:

1. A szabálysértés elkövetője megérkezik az intézetbe – ritkábban a saját költségén, inkább az a jellemző, hogy a rendőrök vezetik elő. Az elővezetés költsége 450 Ft/km, de legalább 7 000 Ft. Ezt nyilván ritkán tudja megfizetni az érintett, ezért az állam számára költség.

---

¹³ A telefonhívások ára nagyon magas, a mobilhívás percdíja bruttó 93 Ft.

2. Az elkövetőt befogadják, átesik majdnem a teljes befogadási procedúrán, a büntetés-végrehajtási állomány egy tagjának ez legalább két munkaórát vesz el. Zárkába már nem kerül, hiszen még aznap, hivatali időben távozik is az intézetből.
3. Az intézet utazási utalvánnyal látja el, hogy hazamehessen (tipikusan Budapestre), ez minimum 1 000 Ft költséget jelent az államnak.
- A „fogvatartott” étkezéséről az intézet nem gondoskodik.

Az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetében például 2015 márciusában 47-en, áprilisban 24-en, májusban 34-en töltöttek egynapos szabálysértési elzárást.

Az egynapos elzárások száma 2016-ban csökkent, az elzárások körülbelül 90 %-a ennél hosszabb ideig tart. Az 2-4 napos elzárások aránya 40%, az 5-11 napos elzárásoké 25 %, a 30 nap vagy annál hosszabb elzárások aránya 10%.¹⁴

A szabálysértési elzárás legfeljebb 30 napra félbeszakítható, erre intézetparancsnoki hatáskörben van lehetőség kórházi gyógykezelés vagy például választójog gyakorlása miatt.

Az elzárások végrehajtása jelentős terhet ró a büntetés-végrehajtásra. Nem ritka, hogy akár 400 körüli határozat érkezik meg egyes intézetekbe egy nap, előfordul, hogy az iratok hibásak, pl. nem pontosak az elkövető személyi adatai, nem mindig egyértelműek az elévülési és végrehajtási időpontok. A határozatok érkeztetése többszörös adminisztrációs teherrel járhat, mikor faxon, emailen és postán is megérkezik a büntetés-végrehajtási intézetbe. Probléma az is, hogy a szabálysértési hatóság többször küldi meg ugyanazt a szabálysértési határozatot, amely így megtévesztő lehet.

A nyilvántartási rendszer nem enyhíti a büntetés-végrehajtás adminisztrációs terheit. A szabálysértési elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 57/2014.(XII.5.) BM rendelet értesítési feladatot határoz meg az intézetek számára az elzárás foganatba vételéről, kitöltéséről, illetve – amennyiben az elkövető a pénzbírságot megfizeti – a szabadon bocsátásról. A büntetés-végrehajtás tapasztalatai szerint az elküldött értesítések ellenére az intézetekhez nagy számban érkeznek az elzárás letöltésével kapcsolatos tájékoztatói kérelmek.

Problémák/javaslatok

- A szabálysértési elzárás a szankciórendszernek csak végső és ritkán alkalmazott eszköze legyen.
- Megfontolandó a szabálysértési szankciórendszer átalakítása; egyes szabálysértéseknél az elzárás alkalmazásának kizárása.
- Javasolt a szabadságmegvonással nem járó intézkedések gyakoribb alkalmazása, a szabálysértési elzárás helyett.

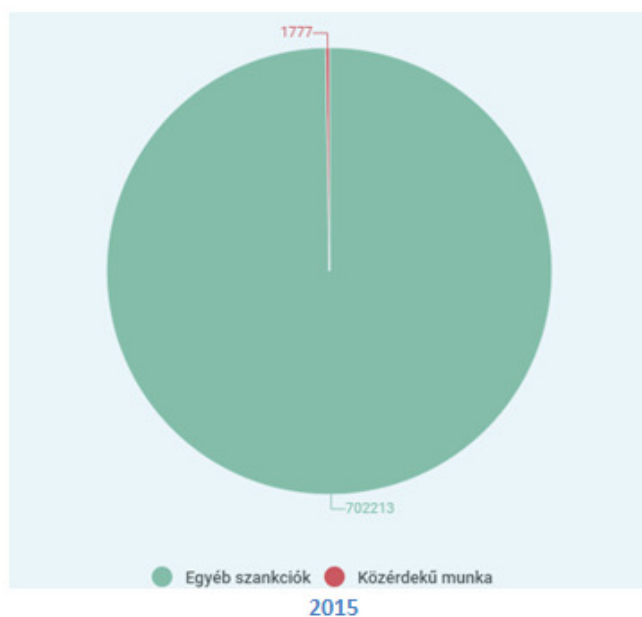
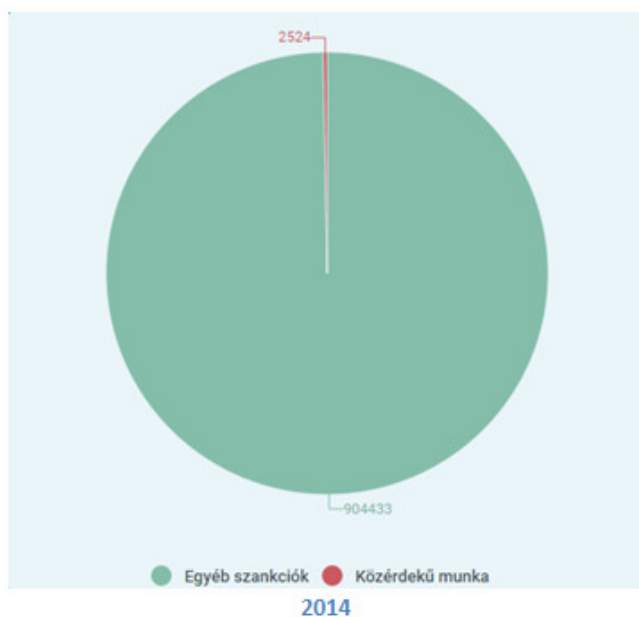
¹⁴ Elhangzott a Magyar Helsinki Bizottság által szervezett kerekasztal megbeszélésen, 2016. március 26-án.

- Megfontolandó a szabálysértési elzárás felfüggesztésének lehetőségét bevezetni a szabálysértési törvénybe a felnőtt korú elkövetőknél is.
- Pontosítani szükséges a szabálysértési őrizet beszámítását, mert a rendőrség órákban számítja, a bv. szabályok alapján pedig napokat kell figyelembe venni.
- Pszichiátriai kezelésre szoruló elkövetők esetén megfontolandó a szabálysértési elzárás felfüggesztése, hogy ne az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe kerüljenek a szabálysértők.
- Meg kell oldani a fogyatékoság diagnosztizálását a szankció kiszabása és a végrehajtás megkezdése előtt is
- A szabálysértési elzárás büntetés alkalmazási körének kiterjesztése és tartamának megnövelése miatt érdemes megfontolni a Btk. összbüntetésbe foglalásra vonatkozó szabályaihoz hasonló rendelkezéseket bevezetését a szabálysértési törvénybe, azért, hogy az egymás után kiszabott szabálysértési elzárások ne eredményezhessenek kirívóan hosszú tartamú fogva tartást.
- Meg kell szüntetni az egynapos elzárások végrehajtását. Azokat vagy összevontan kell végrehajtani, ha van mivel összevonni, vagy egyszerűen el kell tekinteni a végrehajtástól.

7. Közérdekű munka

A bevezetőben kifejtettek értelmében nem gondoljuk azt, hogy minden szabálysértő „ússza meg” az elkövetett cselekményt, úgy véljük, van legitim büntetőpolitikai célja a szabálysértési törvényben szereplő szankcióknak (más kérdés, hogy nem minden szabálysértési tényállás tekinthető megítélésünk szerint „a társadalmi együttélés általánosan elfogadott szabályait sértő vagy veszélyeztető [...] kriminális” cselekménynek). Azt viszont kívánatosnak tartanánk, ha a szabálysértési elzárás csak végső és ritkán alkalmazott eszköze lenne a szabálysértési szankciórendszernek. A jelenlegi jogszabályi keretei között ezt a mediáció és a közérdekű munka gyakoribb alkalmazása segítené elő.

A hatóságok igen ritkán szabnak ki közérdekű munkát, holott erre lenne jogszabályi lehetőségük, így az összes kiszabott szankcióhoz képest igen alacsony a kiszabott közérdekű munka büntetések száma. 2014-ben 2 524 alkalommal, 2015-ben 1 777 alkalommal szabtak ki közérdekű munkát a hatóságok, más szankciót 901 909 (2014), illetve 702 213 (2015) esetben alkalmaztak.

2013-ban 114, 2014-ben 75 alkalommal szabott ki a rendőrség szabálysértési eljárásban közérdekű munkát, míg 119 237, illetve 118 675 esetben szabtak ki pénzbírságot. A 2015-ben végzett kutatásunk során megkérdezett egyik interjúalanyunk magyarázata erre az volt, hogy a helyszíni bírság és a pénzbírság is „ledolgozható”, vagyis átváltoztatható közérdekű munkára, ezzel szemben a kiszabott közérdekű munka csak elzárásra változtatható át. Problémaként emelte ki a kutatás során egy interjúalanyunk, hogy a közérdekű munka büntetés kiszabását gátolja, hogy a döntések jelentős részét a hatóság meghallgatás nélkül hozza, illetve a felajánlott munka az eljárás alá vont személynek nem megfelelő, továbbá sok erőforrást követel a közérdekű munka végrehajtása (a munka felügyelete, védőital, eszközök biztosítása és azok épségének megóvása).

A büntetés-végrehajtási intézetekben tett látogatások, a szabálysértési elzárást töltő fogvatartottakkal folytatott beszélgetések során azt tapasztaltuk, hogy a jellemzően csekély érdekérvényesítési képességgel rendelkező szabálysértők gyakran még abban az esetben sem tudják a pénzbírságukat „ledolgozni”, ha szeretnék. A helyzetet jól illusztrálja, hogy már önmagában a szankció elnevezése is gondot okozhat: egy fogvatartott például arról panaszkodott, hogy hiába ment az önkormányzathoz „közmunkát” kérni, hogy ledolgozhassa a rá kiszabott pénzbírságot.

A határidők is szorosak, nem egységes, hogy a megadott határidők napokat vagy munkanapokat jelentenek (pl. büntetesként kiszabott közérdekű munkánál 3 munkanapon belül kell bejelentkezni az illetékes munkaügyi kirendeltségen, de 15 nap áll rendelkezésre a foglalkoztathatósági szakvélemény beszerzésére). A rendőrségtől, bíróságtól kapott tájékoztatások sem mindig segítik az elkövetőt abban, hogy közérdekű munkával megváltsa a pénzbírságot – különösen igaz ez a helyszíni bírság nyomtatványra, amely nagyon kevés információt tartalmaz, és gyakran azt is nehezen olvashatóan.

A pénzbírsággal sújtott elkövetők határozatot kapnak a szabálysértési hatóságtól. A rendőrség, illetve a kerületi hivatalok határozataiban a tájékoztatás megfelelő a közérdekű munkával kapcsolatosan,

kitérnek például arra, hogy miként váltható meg a pénzbírság közérdekű munkával és a foglalkoztathatósági szakvélemény is szerepel a tájékoztatásban. A – rendelkezésünkre álló – bírósági határozatokban csak a törvény szerinti kötelező tájékoztatás szerepel, vagyis, hogy ha az eljárás alá vont személy a pénzbírságot nem fizeti meg, helyébe milyen tartamú közérdekű munka lép, valamint az, hogy a közérdekű munka végrehajtása céljából az állami foglalkoztatási szervnél kell jelentkeznie. Nagyon fontos lenne, hogy az elkövető számára egyértelmű legyen, hogy hol kell jelentkeznie, és nem túlzott elvárás, hogy a határozaton szerepeljenek az illetékes állami foglalkoztatási szerv elérhetőségei. (A közérdekű munka kapcsán a lakcím szerinti – ha ilyen nincs, az elkövetés helye szerinti – állami foglalkoztatási szerv az illetékes.) Az interneten elérhető ugyan, hogy ki melyik állami foglalkoztatási szervhez kell, hogy forduljon,¹⁵ de amennyiben valakinek nincs internet-hozzáférése, nagyon kicsi az esélye, hogy határidőben eljut a megfelelő hatósághoz, mert telefonon kideríteni, hogy melyik a megfelelő hatóság, egyetemet végzett embereknek is nehézséget okozhat. Mi tettünk egy próbát, nem sikerült.

Hasonlóan vélekedett erről az Országos Bírósági Hivatal a szabálysértési törvény módosításáról szóló előterjesztésében 2012-ben:¹⁶ „A végrehajtásért felelős szabálysértési hatóság a bírság megfizetésére nyitva álló harmincnapos, illetve a pénzbírság, helyszíni bírság közérdekű munkával történő megváltására való jelentkezésre biztosított három munkanapos határidő lejártát követően az ügy iratait nyomban – további intézkedés, végrehajtási cselekmény foganatosítása nélkül – megküldi átváltoztatásra a bíróságnak. Sok esetben az elkövetőnek aránytalanul kevés ideje marad arra, hogy a pénzbírságot határidőben megfizethesse, illetve határidőben jelentkezessen a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával való megváltására: például a jogerő megállapításához, valamint a jogerős határozat kézbesítéséhez objektíve szükséges idő miatt. A jogban általában járatlan elkövetők számára sok esetben az sem világos, hogy a pénzbírság megfizetésére nyitva álló határidőt mely kezdőnaptól kell számítani, nem ismert számukra, hogy ha a bírságot közérdekű munkával kívánják megváltani, úgy e célból hol kell jelentkezniük, továbbá előfordult, hogy adminisztratív okok miatt az átváltoztatás iránti indítvány megtételét követően észlelte csak a szabálysértési hatóság, hogy a bírság befizetése már a bírósági indítvány megtételét megelőzően megtörtént. A bíróságok tapasztalata szerint felesleges eljárási költségeket okoz az, hogy a meg nem fizetett bírság átváltoztatására irányuló eljárások mintegy 20%-ban az elkövetők a tárgyalás előtt a pénzbírságot, helyszíni bírságot megfizetik.”

Ha az elkövető eljutott a megfelelő hatósághoz, nyilatkoztatják, hogy rendelkezik-e „a közérdekű munka végrehajtását kizáró tényezővel”, vagyis fogyatékos, kórházi ellátásban részesül, legalább 12 hetes terhes, illetve 16 évesnél fiatalabb volt az elkövetéskor. Ezzel kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy amennyiben elfogadjuk, hogy a közérdekű munka sokak számára kedvezőbb, mint a bírság megfizetése vagy a szabálysértési elzárás, a közérdekű munkából kizárt csoportok abszurd módon rosszabb helyzetbe kerülhetnek, mint azok, akik nincsenek a közérdekű munka végrehajtásából kizárva, hiszen nekik nem marad más esélyük, mint megfizetni a bírságot. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 10. § értelmében esetükben (kivéve a fiatakorú elkövetőket) elzárásnak sincs helye, nem lehet elzárni ugyanis azt, aki fogyatékossgal él, illetve kórházi fekvőbeteg-

¹⁵ Lásd: http://fovaros.munka.hu/engine.aspx?page=bp_elerhetosegek.

¹⁶ Az Országos Bírósági Hivatal előterjesztése a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény módosítására (30.148-33/2012 OBH), http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/obh/a_szerv_dontesei/szabalysertesi_javaslat_30148-33-2012.pdf

ellátásban részesül, a várandósság tizenkettedik hetét elérő nő, a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermekét egyedül nevelő szülőt vagy gyámot, illetve a fogyatékos, vagy folyamatos ápolást, felügyeletet, gondozást igénylő hozzátartozójáról egyedül gondoskodó embert. Így a bírság meg nem fizetése esetén adók módjára végrehajtható, a végrehajtás költségei pedig az elkövetőt terhelik.

Az elkövetéskori kor meghatározásának indokoltságát 16 évesek esetében nem látjuk, vagyis helyesnek tartanánk, hogy aki időközben betöltötte a fiatakorú a 16. életévét, az végezhetne közérdekű munkát függetlenül attól, hogy az elkövetéskor mennyi idős volt.

A meg nem fizetett pénzbírság, vagy helyszíni bírság közérdekű munkával történő megváltása esetén az elkövető saját költségén, a közérdekű munkára történő jelentkezéstől számított tizenöt munkanapon belül köteles a foglalkoztathatósági szakvéleményt az illetékes állami foglalkoztatási szervnél bemutatni. A foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésének költsége 3300 Ft.¹⁷ Egy foglalkoztathatósági szakvélemény két évig használható. A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet értelmében a büntető ügyben kiszabott közérdekű munkához kapcsolódó foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítését a pártfogó felügyelői szolgálat kezdeményezi, annak díját a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal viseli. Nem látjuk, mi az indoka annak, hogy a szabálysértés eljárás során alkalmazott közérdekű munkához kapcsolódó foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésének költsége ezzel szemben a szabálysértés elkövetőjét terheli.

A szabálysértési nyilvántartási rendszer nem mindig naprakész, az adatok nincsenek minden esetben feltöltve. Ezért a Foglalkoztatási Osztály az ügyfeleket nyilatkoztatja a kézbesítés idejéről, ez határozza meg, hogy a határidőket mettől számítják. Az informatikai háttér sem minden esetben megfelelő.

Az elkövetővel folytatott konzultáció alapján a Foglalkoztatási Osztály jelöli ki a foglalkoztatót. Budapesten kellő mennyiségben vannak foglalkoztatók, ezzel kapcsolatban inkább vidéken van probléma. Ha nem tudnak megfelelő munkát biztosítani, a szabálysértőnek 30 naponta (egészen az elévülés beálltáig, két évig) kell jelentkeznie. Ez azt jelenti, hogy szélsőséges esetben 24-szer kell jelentkezni mondjuk egy öt napos közérdekű munka elvégzése céljából. Az elkövető is kereshet foglalkoztatót (pl. közeli gyermekjóléti intézmény, egyház), azt a Foglalkoztatási Osztály hagyja jóvá, ha a törvényi feltételeknek megfelel.

A közérdekű munka végrehajtásának adminisztrálása jelentős munkateherrel jár, becsléseink szerint egy fővárosi hivatalban ez napi 6-10 órányi többletfeladatot jelent. A feladatok elvégzéséhez sok esetben a hivatalok további státuszt nem kaptak, a meglévő személyi állomány látja el ezt a plusz feladatot is.

A fogvatartottaknak esélyük sincs a közérdekű munkát végrehajtani tekintettel a szoros határidőkre, és arra, hogy büntetés-végrehajtási intézetben vannak elhelyezve. Igen gyakran a kiszabott pénzbírságról szóló határozatot sem kapják meg. A joggyakorlat nem egységes, a fővárosban nyugszik

---

¹⁷ A térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról szóló 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklet, 15. pont.

a közérdekű munkára jelentkezés határideje, ha elzárást tölt az elkövető, tapasztalataink szerint azonban nincs ez mindig így.

Problémák/javaslatok

- A közérdekű munka szélesebb körű alkalmazása kiemelkedően fontos lenne.
- A foglalkoztathatósági szakvélemény költségeit célszerű lenne csökkenteni, vagy pedig – amint az a büntetőügyekben történik – az államnak viselni.
- A tájékoztató anyagok, jelenlegi formájukban nem alkalmasak a tájékoztatásra. A tájékoztatáshoz való jog érvényesülése érdekében közérthető tájékoztatásra van szükség, a szabálysértési hatóság határozataiban legalább az illetékes munkaügyi kirendeltséget, illetve annak elérhetőségét, ügyfélfogadási rendjét legyen kötelező meg jelölni.
- A szankciórendszer differenciálása lenne szükséges a sérülékeny csoportok esetében – a közérdekű munkából kizárt csoportok abszurd módon rosszabb helyzetbe kerülhetnek, mint azok, akik nincsenek a közérdekű munka végrehajtásából kizárva, hiszen nekik nem marad más esélyük, mint megfizetni a bírságot. A bírság meg nem fizetése esetén adók módjára végrehajtható, a végrehajtás költségei is az elkövetőt terhelik.
- Semmi sem indokolja, hogy a közérdekű munkából való kizártságot az elkövetés kori kor alapján határozzák meg, a közérdekű munka elvégzésére nyilvánvalóan alkalmas a fiatalkorú, ha a büntetés kiszabásakor a 16. életévét betöltötte. Abszurd, hogy egy 14-16 év közötti gyerek közérdekű munkát nem végezhet, de elzárható, és jóvátételi munkára is alkalmas.
- A fogvatartás minden esetben felfüggesztő/halasztó hatályú kell legyen a közérdekű munka elvégzése szempontjából, biztosítani kell a tényleges lehetőséget a közérdekű munka teljesítésére, illetve a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával történő megváltására abban az esetben is, ha az elkövető másik szabálysértési ügyben fogvatartását tölti és ezért nincs módja a közérdekű munkavégzésre. Erre (is) megoldást jelentene a napi frissítésű nyilvántartó rendszer, ahol a bíróságok lekérdezhetik, hogy egy elkövető esetlegesen szabálysértési elzárást tölt-e.

8. Mediáció

A közérdekű munka mellett a mediáció az, amely a jelenlegi jogszabályi keretek között is alkalmazható lenne és nemcsak az elkövetők számára előnyös, de a bíróságoknál jelentkező jelentős ügyterhet is enyhítheti. Közvetítői eljárásra szabálysértési eljárásban 2014. január 1-je óta van lehetőség az eljárás alá vont személy vagy a sértett indítványára, ha a) az eljárás alá vont személy elismerte felelősséget a szabálysértés elkövetéséért, illetve vállalja, hogy a szabálysértéssel okozott sérelmet a sértett által elfogadott módon és mértékben jóváteszi, b) az elkövető és a sértett is hozzájárult a közvetítői eljárás lefolytatásához, és c) a szabálysértés jellegére, az elkövetés módjára és az eljárás alá vont személyre tekintettel a szabálysértési eljárás lefolytatása mellőzhető. Nyilván csak abban az esetben indulhat meg a közvetítői eljárás, ha a cselekménynek van sértettje, emellett a c) pont értelmében a szabálysértési hatóság vagy a bíróság az egyéb körülményeket is vizsgálja, így az elkövetés módját, az elkövetés körülményeit, az eljárás alá vont személy esetleges korábban elkövetett szabálysértéseit. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják – és ezt a statisztikai adatok is alátámasztják –, hogy a tulajdon elleni szabálysértések, főleg a lopással, a csalással és a szándékos rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértések képezik a mediációra utalt ügyek túlnyomó többségét.

A mediáció gyakoribb alkalmazása jelentősen csökkentené a bíróságok munkaterheit, de nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a pártfogó felügyelők látják el a közvetítői tevékenységet mind a büntetőügyekben, mind a szabálysértési ügyekben, és ehhez az óriási munkateherhez a megfelelő feltételek biztosítása elengedhetetlen.

Úgy véljük, hogy emellett a megfelelő (közérthető) tájékoztatás elősegítené, hogy növekedjen a közvetítői eljárások aránya. Alapvető lenne például, hogy az összes információs anyagon, így a helyszíni bírság nyomtatványon is szerepeljen a mediáció lehetősége.

Probléma, hogy a bevásárlóközpontok gyakran kizárják a mediáció lehetőségét, és így a hatóság lefolytatja a – szabálysértési eljárást olyan ügyekben is, amikor a kár csekély mértékű (gyakran 100 Ft alatti) és/vagy azonnal megtérül (kifizetik a félig megevett kiflit).

Az egyik legjelentősebb problémát a közvetítői eljárásban a szoros törvényi határidők jelentik. A szabálysértési törvény értelmében a mediációs megállapodást a közvetítő akkor hagyja jóvá, ha az eljárás alá vont személy az okozott kár megfizetését vagy más módon történő jóvátételt olyan határidővel vállalja, amely a közvetítői eljárás lezárását (30 nap) nem késlelteti. Ez indokolatlanul szűk határidő, egy összetettebb, többszereplős ügyben jelentősen megnehezítheti a mediációs megállapodás létrejöttét.

Problémák/javaslatok

- A mediációra vonatkozó határidők meghosszabbítása elengedhetetlen lenne.
- A csekély súlyú szabálysértéseknél először szólítsák fel az elkövetőt a szabálysértés abbahagyására (pl. dobja ki a cigarettacsikket a kukába).
- A nyomtatványok helyett szóbeli kommunikáció is szükséges lenne, azonnali mediációra is sor kerülhetne a bíróságon. Hasonlóan a németországi gyakorlathoz megfontolandó, hogy a kitűzött tárgyaláson legyen ott minden szereplő és a mediátor is, és ha nem születik megállapodás a felek között, a bíró határozatot hoz.

9. További eljárási kérdések

9.1. Közigazgatási vagy szabálysértési bírság?

Problémás és nem igazán indokolt, hogy a közlekedési szabályszegések szankcionálása részint közigazgatási, részint pedig szabálysértési eljárás keretében történik. Közigazgatási bírság kiszabása esetén nincs helye elzárásra történő átváltoztatásnak, azt adók módjára hajtják végre, nem kerül be az elkövető a szabálysértési pontrendszerbe, nyilvántartásba. (Tipikus példa erre a gyorsjárat, ahol az objektív felelősségi szabály miatt a gépjármű üzemben tartóját vonják felelősségre, irreleváns,

hogy ki vétett a közlekedési szabályok ellen, vagyis akár a „notórius” gyorshajtók esetében kizárólag pénzkérdés, hogy mennyiben érvényesül a speciális prevenció.)

A szabálysértési bírságokból befolyó összeg az államhoz kerül, vagyis a rendőrségnek közvetlen érdeke nem fűződik a szabálysértési bírságok kiszabásához, a kifizetett közigazgatási bírságokból származó bevétellel kapcsolatban azonban más a helyzet. Annak egy részét a rendőrség kapja meg, melyet a közlekedésrendészeti feladatainak ellátására, az ahhoz szükséges eszközök fejlesztésére, illetve a közlekedési szabályszegésekkel kapcsolatban felmerült költségeire fordítja.

9.2. A rendőrség szerepével kapcsolatos további kérdések

Problémát jelent a szabálysértési eljárásban bevezetett kötelező mértékű helyszíni bírság és pénzbírság bevezetése. Kötelező mértékű pénzbírság kiszabása esetén hiába hallgatják meg az elkövetőket és észlelik az esetleges súlyosító/enyhítő körülményeket, ha a szabálysértési hatóság a pénzbírság kiszabásáról való döntés során annak összegén nem változtathat.

Fiatalkorúval szemben fix összegű helyszíni bírság csak abban az esetben szabható ki, ha az intézkedéskor jelen van a törvényes képviselője. Amennyiben az elkövető a helyszíni bírságot (fix összegű helyszíni bírságot) „nem fogadja” el, feljelentik és a bírság összege kétszeresére emelkedhet. Ez fiatalkorúak esetében akkor is így van, ha pusztán azért nem szabták ki a helyszíni bírságot, mert a törvényes képviselő nem volt jelen. Önmagában a fix bírság megkönnyíti a rendőr munkáját, semmi nem indokolja azonban azt, hogy a szabálysértési eljárásban a hatóság ne mérlegelhesse, és az eredeti fix bírság kétszeresétől eltérő összegben állapítsa meg a bírságot. A bírságok kiszabása során ugyanis (amennyiben nem az ún. fix bírságról van szó) a rendőr mérlegelhet, a bírság összegét az alsó és felső határ között határozhatja meg.

Probléma, hogy a szabálysértési hatóság nem rendelkezik olyan jogosítványokkal, amely az ügyek felderítését lehetővé tenné, holott az bizonyos esetekben indokolt lenne. Például a szabálysértési értéket meg nem haladó csalás esetén (pl. valaki interneten vásárol, elutalja az áru összegét, de soha nem kapja meg, amit vett) a rendőrségnek nincs jogszabályi lehetősége arra, hogy a banki adatokat megismerje, telefonszolgáltatóktól adatokat kérjen, stb.

A szabálysértések észlelése esetén lehetőség van az elkövető szóbeli figyelmeztetésére is, amely a helyszíni bírságolás alternatívája is. A statisztikák szerint évente körülbelül 200.000 alkalommal figyelmeztetik az elkövetőket, az eljárások egynegyede szóbeli figyelmeztetéssel zárul. Ennek azonban nyilvántartásban nincs nyoma, így értelemszerűen a rendőri munka értékelésében sem játszik szerepet. Jogalkalmazók szerint érdemes lenne a figyelmeztetést is rögzíteni a hatósági nyilvántartásban, így az esetleges ismételt intézkedéskor arra figyelemmel már dönteni lehetne a helyszíni bírság kiszabásáról vagy a feljelentésről, a fokozatosság elve jobban érvényesülne. A szóbeli figyelmeztetés nyilvántartásba vétele által az alkalmazása is szélesebb körűvé válna, és a szerepe a rendőri munka értékelése során is felértékelődne.

2016. január 1-jétől a rendőrség, amennyiben az elkövetők elővezetése nem vezet eredményre, körözést rendel el, ami jelentős terhet ró a rendőrségre, mint szabálysértési hatóságra.¹⁸ Ezzel részben kapcsolatos az a probléma, hogy az elkövetőket a rendőrség – a korábbi szabállyal ellentétben – csak hivatali időben szállíthatja büntetés-végrehajtási intézetbe. (Ez a korábban kifejtettek értelmében a büntetés-végrehajtási intézeteknek előny, hiszen a hétfégi, munkaidőn túli befogadás óriási terhet jelentett.)

9.3. Garanciák hiánya a szabálysértési eljárásban

A szabálysértési elzárás tartama akár hosszabb is lehet, mint a büntetőjogi elzárás, sőt a szabadságvesztés generális minimumát (3 hónap) is elérheti. Mint korábban írtuk, nem ritka, hogy egy szabálysértést elkövető egy évnél is több időt tölt büntetés-végrehajtási intézetben. A végrehajtás helyszíne is azonos, a büntetőjogi és a szabálysértési elzárást töltők a jogszabály értelmében együtt vannak elhelyezve, nincs érzékelhető különbség a végrehajtás során. Ennek fényében aggályos, hogy a szabálysértési eljárásból hiányoznak a büntető eljárásjog egyes garanciális elemei:

- Nincs kötelező védelem, az amúgy is gyakran igen csekély érdekérvényesítő képességgel rendelkező elkövetők nehezen igazodnak el az eljárási szabályok között.
- A szabálysértési törvény csak nagyon szűk körben szabályozza egyértelműen a felnőtt korú, gondnokság alá helyezett eljárás alá vont személy törvényes képviselőjének jogait. A fiatakorúakra vonatkozó rendelkezésektől eltérő szabályozás e tekintetben nem indokolt.
- Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nem élhet jogorvoslattal, ugyanakkor szűk körben (nyilvánvaló jogszabálysértés esetén, pl. büntethetőséget kizáró ok áll fenn, a jogszabályban meghatározottnál magasabb a kiszabott bírság, fiatakorúra törvényes képviselő jelenléte nélkül szabták ki vagy nem az arra jogosult hatóság szabta ki) érheti a hatságot, hogy hivatalból vizsgálja felül a döntését. Itt a tájékoztatásnak ki kellene térnie az egyébként irányadó eljárás ismertetésére és az egyébként őt megillető jogorvoslati jogra.

Álláspontunk szerint problémás, hogy míg szabadságvesztést, illetve büntetőjogi elzárást csak bíró szabhat ki, szabálysértési elzárást akár bírósági titkár is kiszabhat, mivel a szabálysértési törvény szerint a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyekben bírósági titkár is eljárhat.

---

¹⁸ A Szabs. tv. 139.§ (5) bekezdése értelmében ha az elkövető a felhívásban megjelölt határnapon a szabálysértési elzárás büntetés, valamint a meg nem fizetett pénzbírság, illetve helyszíni bírság, a nem teljesített közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárás végrehajtása érdekében a büntetés-végrehajtási intézetben nem jelent meg és az elővezetése sem vezetett eredményre, a szabálysértési hatóság az elkövető kijelölt büntetés-végrehajtási intézetbe történő előállítására céljából körözését rendeli el.

Az Alkotmánybíróság az 1/2008. (I.11.) sz. határozatában (amelynek előadó alkotmánybírája a Trócsányi László jelenlegi igazságügyi miniszter volt) kifejtettek szerint az ítékezés szűkebb értelmű jelentése a bíróságok olyan tevékenységére utal, amikor jogvitát vagy jogsértést jogszabály alapján bírálnak el, vagy valamely alkotmányos jog megsértésével vagy vélt megsértésével összefüggésben hoznak olyan döntést, mely a jogokra, kötelezettségekre vagy az érintettek törvényes érdekeire érdemi kihatással van. Ez az ítélező tevékenység alapvetően az ügynek vagy az ügghöz szorosan kapcsolódó érdemi kérdésnek a jogerős eldöntésére irányul úgy, hogy a bíróság meghozott határozatához maga is kötve van.

A bírósági titkárokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések áttekintése alapján megállapítható, hogy a bírósági titkár eredetileg önálló ügyintézésre feljogosított bírósági fogalmazó volt, ma viszont olyan igazságügyi alkalmazott, akinek önálló hatásköreit törvény állapíthatja meg. A bírósági titkár az Alkotmány alkalmazásában nem tekinthető „hivatásos bírónak”, hiszen e bírót a köztársasági elnök nevezi ki, a titkárokat nem, így esetükben nem érvényesül az elmozdíthatatlanság követelménye sem. Ugyanakkor nem tekinthető a titkár „nem hivatásos bírónak” sem, hiszen e kifejezés alatt a bíráskodásban részt vevő laikusokat érti az Alkotmány, a bírósági titkárok hivatásszerűen végzik tevékenységüket, bírósággal igazságügyi szolgálati jogviszonyban állnak.

A bírósági titkárok döntéshozatali jogkörökkel való feljogosítása a bíróságok (pontosabban az ítélező bírák) tehermentesítése céljából történt. Ez a jogalkotói cél nem vezethet arra az eredményre, hogy az Alkotmány kifejezett rendelkezésével ellentétes módon, az igazságszolgáltató, érdemi ítélező tevékenység kikerüljön a hivatásos bírák hatásköréből.

Ebből következik, hogy a szabálysértési titkárok nem bírák, így alkotmányosan nem ítélezhetnének az ügy érdeme tekintetében, és pláne nem dönthetnének személyi szabadság korlátozásáról, ahogy azt 21/2010. (II. 25.) AB határozatban a pszichiátriai gyógykezeléssel kapcsolatban szintén megállapította az AB.

Az megtörténhet, hogy az Alaptörvény szövegével már kompatibilis a titkárok ítélező tevékenysége, de az Emberi Jogok Európai Egyezményét így is sérti: annak 6. Cikke szerint a vádakról (szabálysértési felelősség ebbe a fogalmi körbe esik) bíróságnak kell döntenie, az 5. Cikk szerint a személyi szabadság megvonásáról csak bíróság dönthet. A magyar Alkotmánybíróság szerint pedig a bírósági titkár nem bíró.

Ritkábban, de gondot okozhat az is, hogy egy szabálysértési ügyben született bírói (bírósági titkári) döntésnek később súlyos következményei lesznek, például egy komolyabb balesetnél a szabálysértési felelősség később a kárfelelősséget is megalapozhatja.

A bírósági titkárok szerepével kapcsolatos álláspontunkat nem osztják egyes jogalkalmazók. Úgy vélik, a bíróság az utolsó törvényességi kontroll az elzárások esetében, az eljárás felülvizsgálható. Az eljárás azt megelőző részében tipikusan nem jogi végzettségűek járnak el a szabálysértési ügyekben. Hangsúlyozzuk, hogy ilyen ügyterhet a bírák nem tudnának ellátni, mindazonáltal az ügyek számának csökkentése is megoldást jelenthet.

Problémák/javaslatok

- El kell törölni a bírósági titkárok érdemi ítélkezési tevékenységét, de legalábbis meg kell tiltani, hogy elzárást szabhassanak ki. Ha az Emberi Jogok Európai Bírósága egyetért a magyar Alkotmánybíróság két korábbi döntésével, akkor tömeges elmarasztalás következhet be ezen a téren is a túlsúfoltság mellett.
- Indokolt mérlegelési jogkört biztosítani a szabálysértési hatóságnak „fix bírságok” esetén is.
- A szóbeli figyelmeztetést is rögzíteni kell a hatósági nyilvántartásban.
- Megfontolandó a büntetőeljárás legfontosabb garanciális elemeinek beemelése a szabálysértési jogba.

10.A tájékoztatáshoz való jog érvényesülése

A Magyar Helsinki Bizottság a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló 2012/13/EU irányelv átültetése kapcsán – egyebek mellett – a szabálysértési eljárást is vizsgálta. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet (Szabs. rendelet) értelmében a szabálysértési hatóság főszabály szerint az eljárás alá vont személyt a meghallgatásra történő idézésével egyidejűleg tájékoztatja minden, az irányelv 3. cikk (1) bekezdése által megkövetelt és a magyar szabálysértési eljárás vonatkozásában értelmezhető jogáról, így

- a képviselethez való jogáról,
- a fordító, tolmács igénybevételéhez való jogáról, illetve az az anyanyelvhasználat jogáról,
- a szabálysértési eljárás folytatásának alapjául szolgáló cselekmény lényegének, valamint ezek változásának a megismeréséhez való jogáról,
- a vallomástétel megtagadásának jogáról, illetve
- az ellene folyamatban lévő szabálysértési ügy irataiba való betekintési jogról (utóbbiról való tájékoztatást az irányelv 3. cikke nem kívánja meg).

A Szabs. rendelet 10/A. § (3) bekezdése értelmében a tájékoztatást az irányelv 3. cikk (2) bekezdésével összhangban egyszerűen, közérthető módon kell megfogalmazni, a fogyatékkal élő eljárás alá vont személyek esetében az állapotukra figyelemmel. Emellett a szabálysértési törvény 71. § (2) bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy az eljárás alá vont személyt meghallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni, illetve azt bármikor megtagadhatja. A törvény külön kitér arra is, hogy fiatalkorú eljárás alá vontak esetén a figyelmeztetéseket a fiatalkorú „korára, érettségére figyelemmel, számára érthető módon” kell megfogalmazni.

A Szabs. rendelet 10/B. § (2) bekezdése szerint abban az esetben, ha az eljárás alá vont személyt a rendőrség a bírósági eljárást előkészítő eljárásában nem hallgatja meg, a fent felsorolt – 10/A. § (1)

bekezdése szerinti – jogokról való tájékoztatást írásban, az előkészítő eljárás iratainak bíróságra történő megküldésével egyidejűleg kell az eljárás alá vont személy részére megadni. Bizonyos jogok vonatkozásában problematikus lehet viszont, hogy abban az esetben, ha a szabálysértési hatóság az eljárás alá vont személyt nem hallgatja meg, a jogokról való tájékoztatást a szabálysértési hatóság érdemi határozatának az eljárás alá vont személy részére történő kézbesítésével egyidejűleg kell megtenni írásban, vagyis pl. a képviselőhöz való jogról is csak az érdemi határozat meghozatala után értesül a terhelt. (Ugyanakkor a határozat kézhezvétele után kérheti, hogy a szabálysértési hatóság hallgassa meg, mely esetben a Szabs. rendelet fent idézett 10/A. §-a érvényesül.)

A tájékoztatáshoz való jog érvényesülése kapcsán végzett kérdőíves felmérésünkben részt vevő ügyvédek közül hat főnek volt tapasztalata szabálysértési ügyekben, és közülük öten nyilatkoztak úgy, hogy a jogokról való tájékoztatás a szabálysértési eljárásokban az ügyek többségében egyszerűen és közérthetően történik. A témában tapasztalattal rendelkező további két interjút adó ügyvéd is ezen a véleményen volt; egyikük pedig kiemelte, hogy a tájékoztatás „kompaktabb”, mint a büntetőeljárás során adott tájékoztatás, és annál jobban is érthető véleménye szerint.

11.A „szabálysértésipar” által okozott társadalmi terhek és károk

A szabálysértés szinte iparaggá vált: évi közel 700 000 elmarasztalás, csak a járásbíróságokon több mint 360 000 ügy, napi több száz szabálysértő a büntetés-végrehajtási intézetekben. Ez óriási terhet jelent a szabálysértési eljárás több szereplőjének: a szabálysértési hatóságoknak, az igazságszolgáltatás szereplőinek, a bíróságoknak és a pártfogó felügyelői szolgálatnak, illetve a közérdekű munka és az elzárás végrehajtásáért felelős szervezeteknek.

A szabálysértési elzárást töltők létszámának jelentős növekedése ellenére a büntetés-végrehajtási intézetek állománya nem bővült, holott az mindenképpen indokolt lenne, hiszen a hatszorosa növekedett számú elzárások végrehajtása nyilván jelentős többletfeladatot ró az intézetekre. A bíróságok az elzárás végrehajtása alapjául szolgáló határozatot (pénzbírságról, helyszíni bírságról, illetve közérdekű munkáról elzárásra átváltoztató, illetve elzárást kiszabó) megküldik az intézetnek – van olyan intézet, ahova akár napi 400 ilyen határozat érkezik, ami jelentős adminisztratív terhet jelent. Gyakori, hogy a határozatok többször érkeznek meg (e-mailen, postán és faxon), illetve előfordul, hogy nem pontosak.

A szabálysértési és a büntetőjogi elzárás végrehajtása a rendőrségre is jelentős többletterhet ró, hiszen amellet, hogy a rendőrség szabálysértési hatóságként jár el, az elővezetés és 2016. január 1-jétől az elkövetők körözése is rendőri feladat. (A büntetés-végrehajtási intézetektől kapott adatok szerint az elzárás letöltésére a rendőrség által elővezetettek aránya jóval nagyobb, mint az önként jelentkezők száma.) 1 millió felett van évente a szabálysértéssel kapcsolatos rendőr eljárások száma.

A pártfogó felügyelők feladatköre a megelőző pártfogással és a szabálysértési mediációval is bővült.

A szabálysértési eljárás lefolytatása nem függ a szabálysértés elkövetési értékétől. Egy 200 forintos pizzás csigába való beleharapást is akár hetekig, hónapokig tartó eljárás követheti, miközben más eljárásokban, így például a magánszemélyek adók módjára történő köztartozásának behajtása során az adóhatóság akkor jár el, ha a köztartozás összege a 10 000 forintot meghaladja.

Javaslatok/problémák

- A jogokról való tájékoztatás akkor is megküldendő, ha az eljárás alá vontat a hatóság nem hallgatja meg.
- Célszerű lenne olyan alsó határt meghatározni az elkövetési értékre, ami alatt nem indul szabálysértési eljárás. Vagyis például abban az esetben, ha tulajdon elleni szabálysértés esetén a kárérték csak párszáz forintos, és nem éri el pl. egy A/4-es dosszié árát, amelyben a hatóság az ügy iratait tárolja. Ha a kár azonnal megtérül, megfontolandó, hogy egyáltalán ne induljon szabálysértési eljárás. A csekély súlyú (pl. párszáz forint alatti) tulajdon elleni szabálysértések esetén megfontolandó a szankciórendszer differenciálása, illetve a szabálysértési eljárás szabályainak kiegészítése. Az ilyen ügyekben (ahelyett, hogy hónapokig tartó eljárást folytatnak le az elkövető ellen) célszerű lenne lehetőséget biztosítani a helyszíni elbírálásra.
- Állami feladat, hogy megfelelő anyagi és emberi erőforrásokat biztosítsanak a szabálysértési eljárás összes hatósági szereplője számára, figyelemmel a jelentősen megnövekedett munka- és adminisztrációs teherre.
- Az adminisztrációs terhet, illetve a hibalehetőségeket/többszörös adminisztráció terhét enyhíthetné egy közös informatikai rendszer, amely a szabálysértési eljárás, illetve az elzárás végrehajtásáért felelős szerv számára is – az őt érintő adatok tekintetében - elérhető.